

Case: Fremtidens indeklimestyring i komplekse kontorbygninger

Prædiktiv teknologi
møder brugeradfærd

Andreas Egholm Nielsen

Teknologisk Institut

Andreas Egholm Nielsen

Projektledelse

Energieeffektivisering & Ventilation

andn@teknologisk.dk

Agenda

- Introduktion og baggrund
- Den komplekse virkelighed – Opgradering af eksisterende systemer
- Hvordan bliver man "Smart Ready"?
- Brugerinddragelse som værktøj
- Den smarte prædiktive styring – projektets kerne
- Projektets resultater og konklusioner
- Fremtidige anbefalinger og brugeren som bygningssensor

Introduktion og baggrund

FORMÅL

Udvikle og demonstrere en selv-lærende prædiktiv CTS-styring, der kan levere det bedste mulige indeklima, samtidig med at optimere energiforbruget.

Smart Ready Building Control

Fremtidens ventilationsstyring

FORMÅL

- Automatisere energioptimering
- Forbedre indeklima gennem intelligent styring
- Demonstrere værdien af brugerinddragelse
- Samle erfaringer til fremtidig implementering af Prædiktiv styring

BYGNING

- Demonstrationsprojekt i IDA's hovedkontor på Kalvebod Brygge
- 200 medarbejdere påvirket dagligt
- Komplex bygning med både kontorer og mødelokaler
- Historiske udfordringer med indeklima, særligt temperatur

PARTNERE

- Teknologisk Institut
- Neogrid Technologies
- Pro Bygningsautomatik
- IDA

Hvorfor smarte bygninger?

Fremtidens udfordringer

ENERGIFORBRUG

Bygninger står for 40% af vores energiforbrug

Stigende energipriser (2022)

Krav til CO₂-udledning

BRUGERBEHOV

Forskellige krav til indeklima

Variierende belastning over dagen

Behov for fleksible løsninger

Autonomi

TEKNOLOGI

Integrering af nye komponenter

Stigende krav om dokumentation

Opgradering af eksisterende systemer

SMART STYRING

Forudse behov baseret på data

Tilpasse sig brugeradfærd

Optimere energiforbrug

Dokumentere resultater

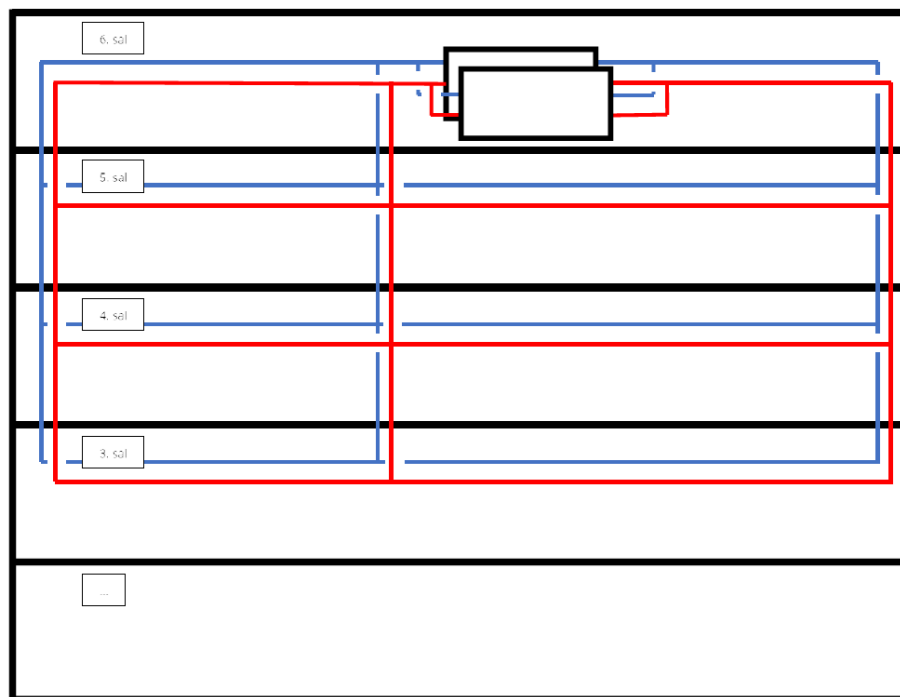
Den komplekse virkelighed -
Opgradering af eksisterende systemer

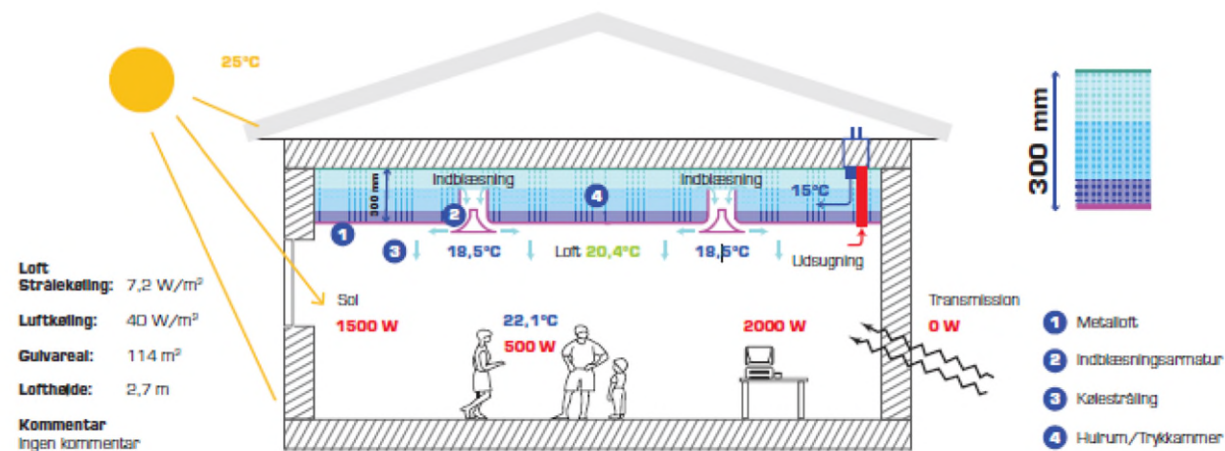
Opgradering af eksisterende systemer

En kompleks opgave

RING-SYSTEM

COOL CEILING

Opgradering af eksisterende systemer

En kompleks opgave

VENTILATION

Støjgener (flere afarter)

Luftfordeling

Indregulering

Dokumentation

BRUGERE

Koordinering med 200 brugere

Balancering mellem bruger og drift

Udsatte pladser

Vaner ifm. vinduesåbning og solafskærmning

CTS

Integration med eksisterende systemer

Konfigurering af zoner

Energimålere

Kalibrering af sensorer

Begrænsninger i ældre systemer

SOLAFSKÆRMNING

Ældre system

Opgradering til integration med CTS

Opgradering af eksisterende systemer

En kompleks opgave

UDFORDRINGER

Udfordringer i systemer viser sig under implementering

Uventede begrænsninger ved integrering

Hvordan bliver man
"Smart Ready"?

Hvad er "Smart Ready"?

Infrastruktur

Målere og sensorer

Styring og regulering

Kommunikation

Integration

Teknik

Ventilation

Varme og køling

Solafskærmning

Belysning

**SMART
READY**

Brugere

"Uddannelse"

Retningslinjer

Forståelse

Inddragelse

Dokumentation

Systemtegninger

Funktionsoversigt

Tegningsmateriale

Tjekliste til "Smart Ready" systemer

Målere og sensorer

- Energimålere på anlæg
- Bimålere på betydelige forbrugere
- Temperatur- og CO2-sensorer i alle zoner
- Korrekt placering af zone sensorer
- Kalibrering af zone sensorer
- Målere på frem/retur
- Evt. dagslyssensor (solafskærmning)
- Udetemperatur
- Vejrdata (API)
- Indblæsnings-/udsugningstemperatur
- Trykmålere på anlæg/system

Styring og regulering

- Regulerbare ventiler og spjæld m. flowmåling
- Frekvensomformere på ventilatorer
- Varmegenvinding
- Regulerbare pumper
- Regulerbare blandesløjfer
- Solafskærmning (åben)

Dokumentation

- Systemtegninger
- Komponentlister
- Kalibreringscertifikater

Kommunikation/data

- BACnet, Modbus eller tilsvarende
- Trådløs/trådet kommunikation (husk plads)
- Fejldetektering
- Datakvalitet
- Fall-back-strategy
- Central brugerflade (CTS)
- Manuel overskrivning

Organisation

- Uddannet driftspersonale
- Systemvejledning
- Brugerinddragelsesplan
- Support-system (feedback)

Brugerinddragelse som værktøj

Sådan fik vi brugerne med

INFORMATION

Løbende nyhedsbreve

Informationsmøder

Digital skiltning

FAQ-database

UDDANNELSE

Workshops for nøglebrugere

Vejledninger og guides

Video-tutorials

Hands-on demonstrationer

FEEDBACK

Regelmæssige brugerundersøgelser

Opfølgningsmøder

Indberetninger

Dokumentation af forbedringer

Brugerne som datapunkter

411 indberetninger fortæller

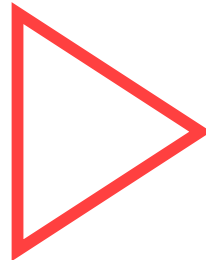
INDBERETNING

QR-koder ved:

- Sensorer
- Kontorpladser

Kort og simpel formular

Dato og tidspunkt

INDBLIK

Placering

Tidspunkt

Problem

Virkning af projektet

Indeklimaindberetning

Dato *

Tidspunkt *

sal * Du skal udfylde

Lokation f.eks. rum nr. *

Beskriv problemet og check relevant *

Temperatur

Luftkvalitet

Støj

Belysning

SEND

ANULLER

Upload billede (valgfrit)

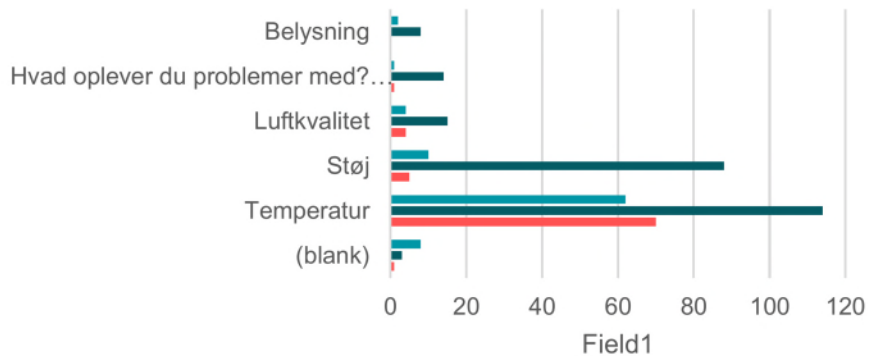
Vælg fil Der er ingen fil valgt

Brugerne som datapunkter

411 indberetninger fortæller

INDBLIK

Hvad oplever du problemer med?

■ 3. sal ■ 4. sal ■ 5. sal

Brugerne som datapunkter

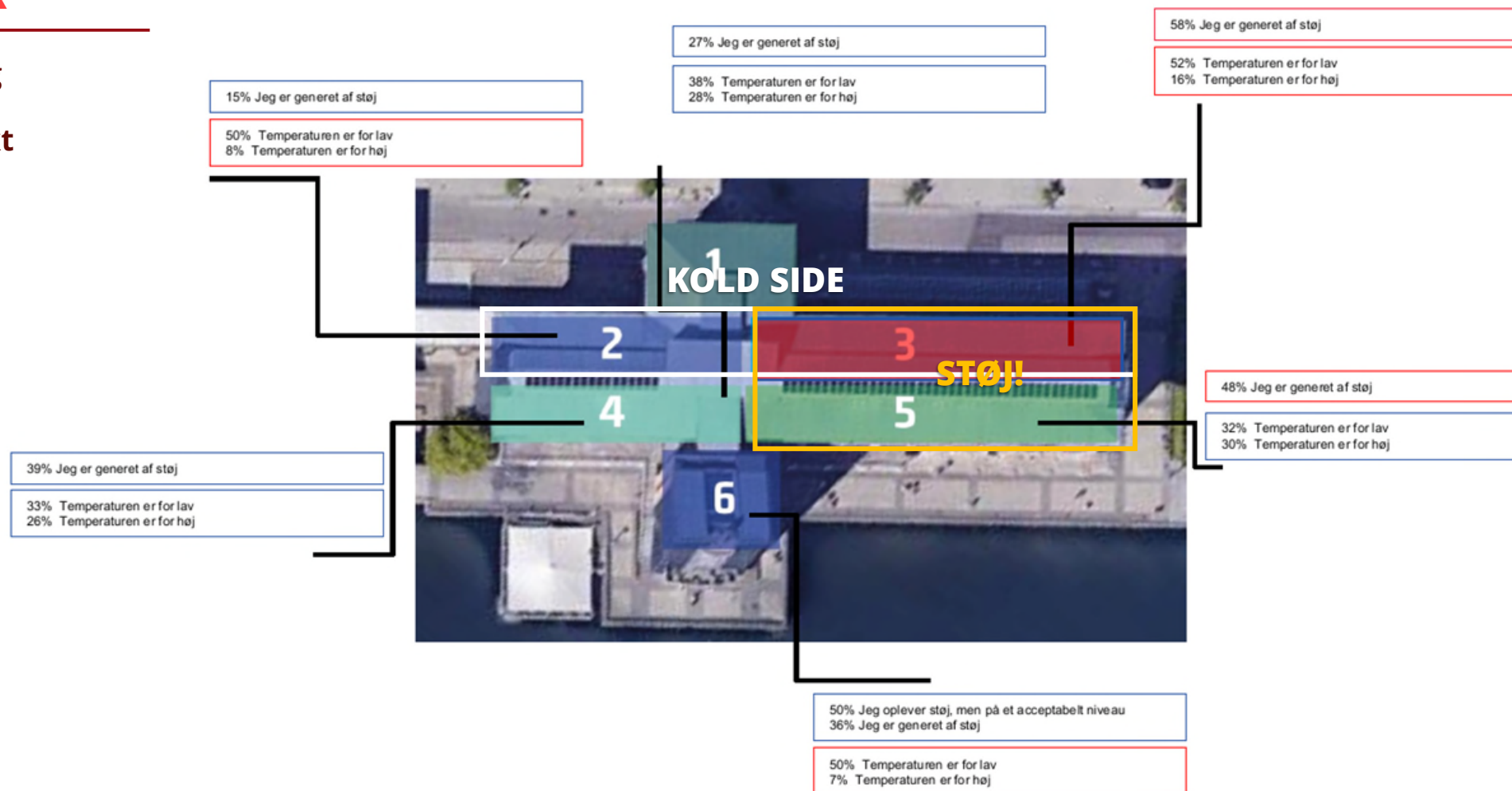
411 indberetninger fortæller

INDBLIK

Placering

Tidspunkt

Problem

DATAINDSAMLING

QR-Brugerindberetning

Interview

Driftspersonalets observationer

Sensordata

Energidata

ANALYSE

Identifikation af mønstre

Udsatte zoner

Teknisk fejlfinding

Prioritering af indsatser

FORBEDRINGER

Ventilation

- Optimering af indblæsningstemperatur
- Justering af spjældregulering (støj)
- Balancering af luftmængder
- Justering af driftstider

Solafskærmning

- Forbedret solafskærmningsstrategi

Brugeruddannelse (information)

- Forståelse for solafskærmning
- Forståelse for vinduesåbning
- Forståelse for systemet og styring

RESULTATER

Temperaturklager

65% reduktion

Støjklager

80% reduktion

Udluftning hver dag

56% til **13%**

Brugerne

Bedre forståelse for systemet

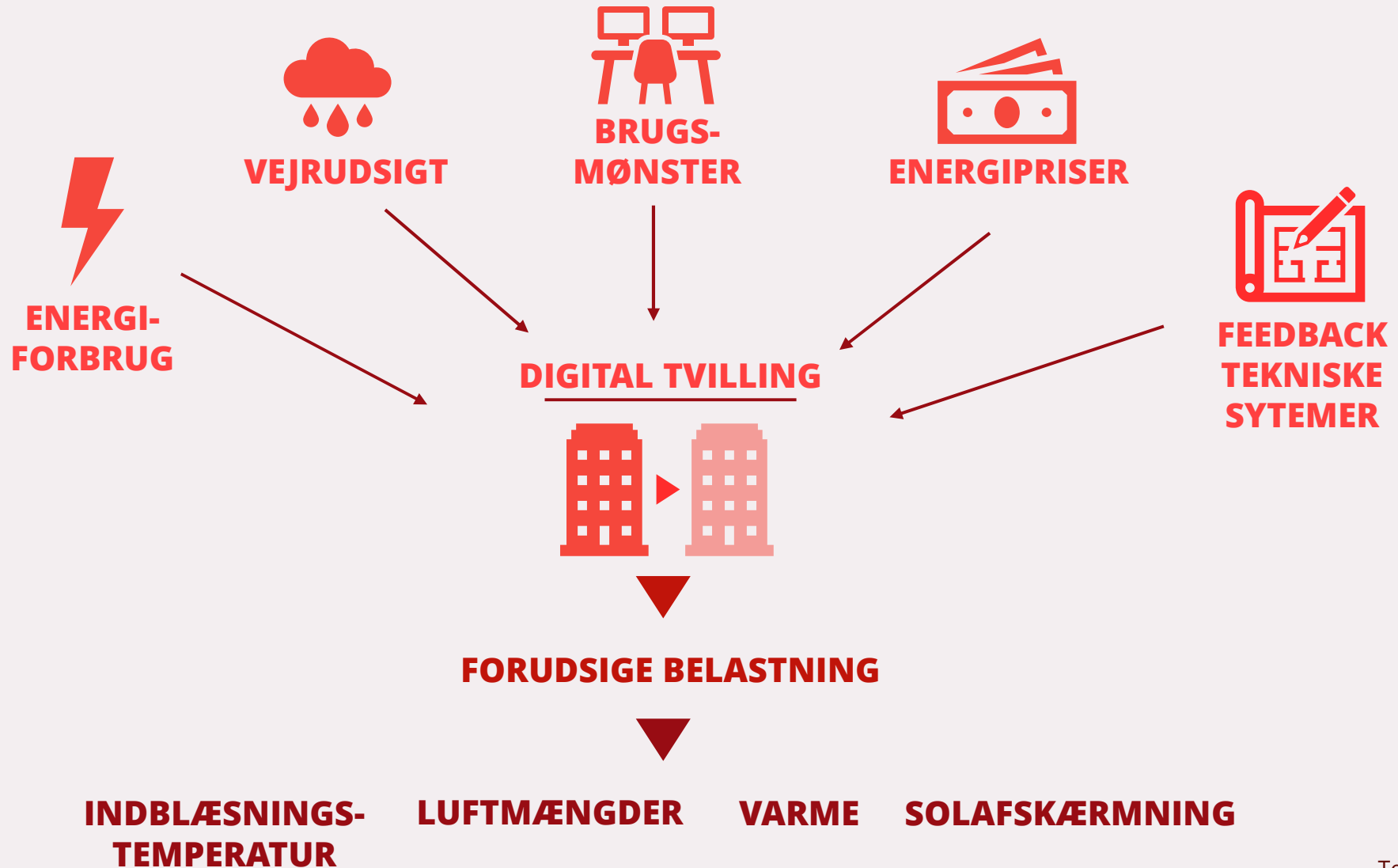
Færre klager over systemet

1,3 pr. dag til 0,5 pr. dag

OG MEGET MERE!

Den smarte prædiktive styring - Projektets kerne

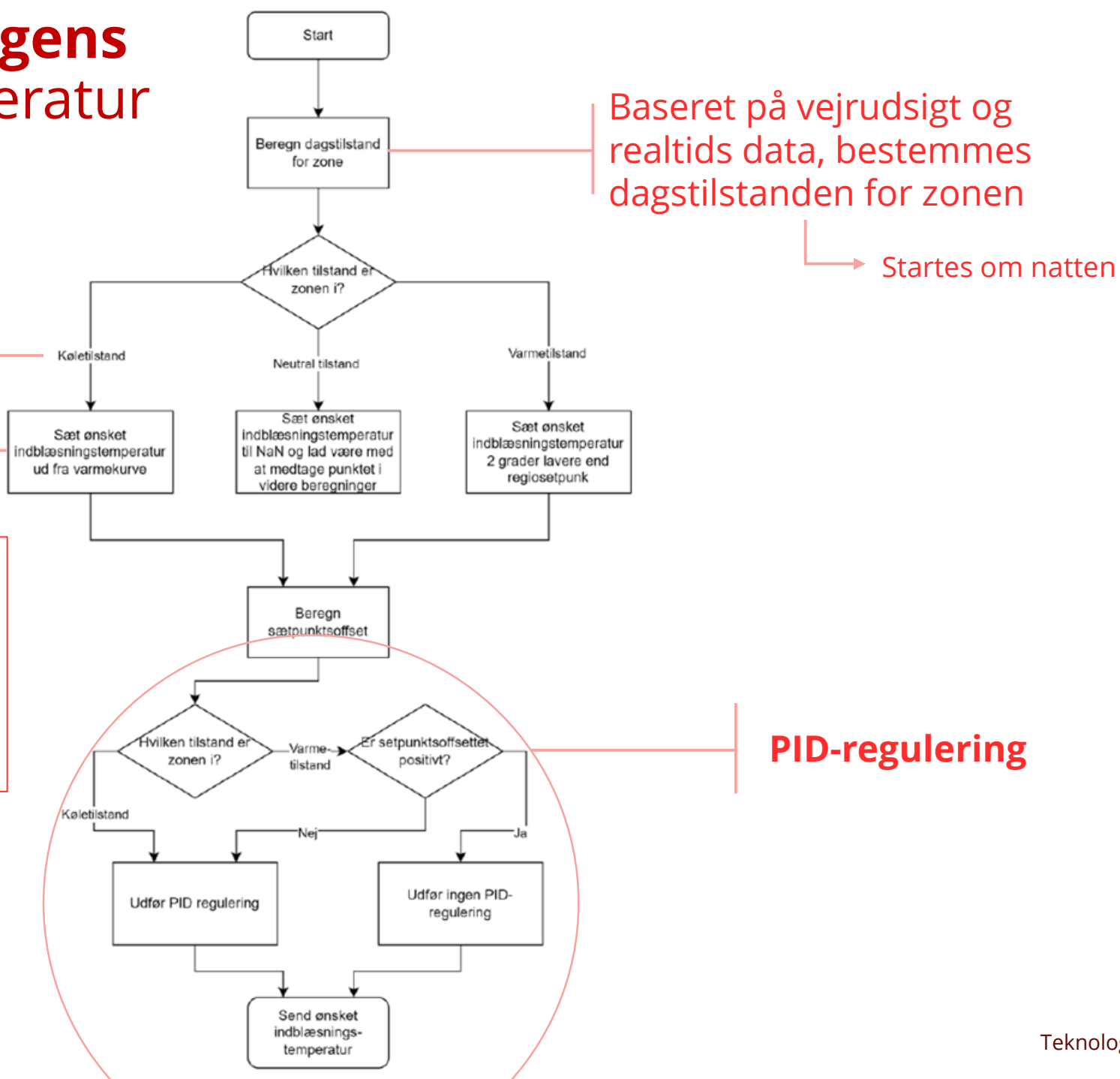
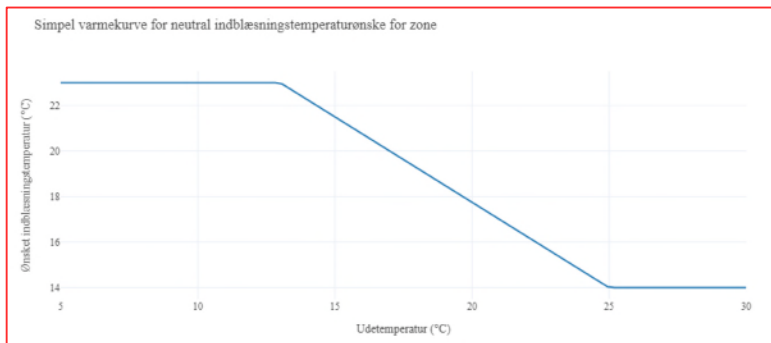
Prædiktiv styring

Styringens intelligens

Indblæsningstemperatur

Dagstilstande:
Køle, varme el. neutral

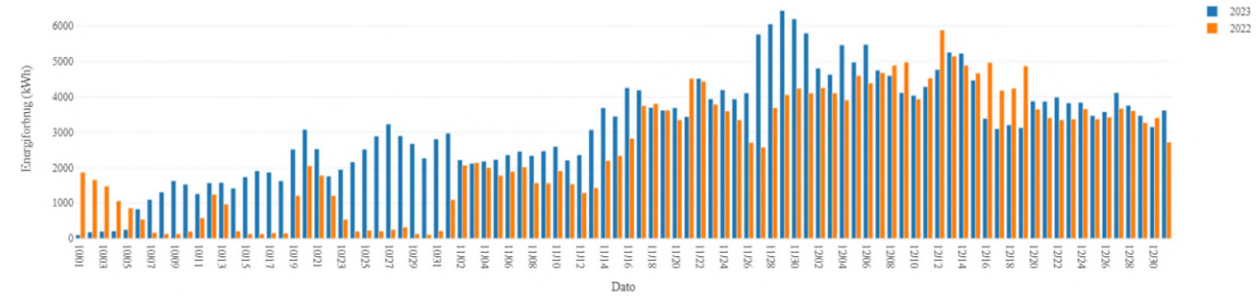
Projektets resultater og konklusioner

Energiforbrug "Besparelser"

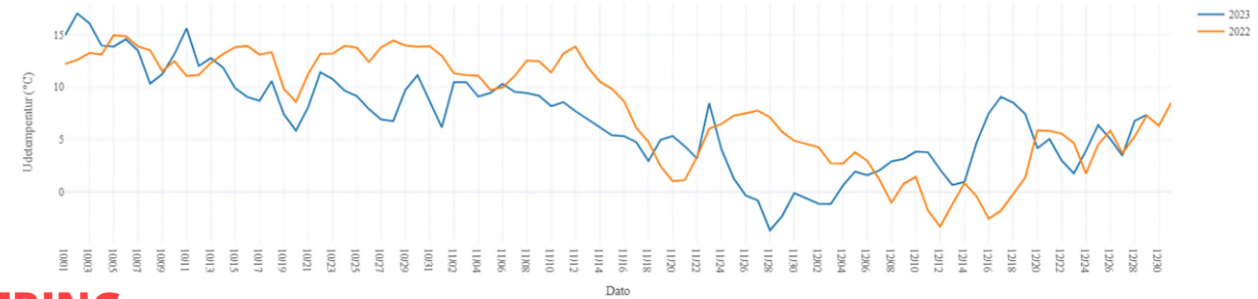
RÅ DATA 2020 / 2023

Højere energiforbrug
efter **SMART STYRING...**

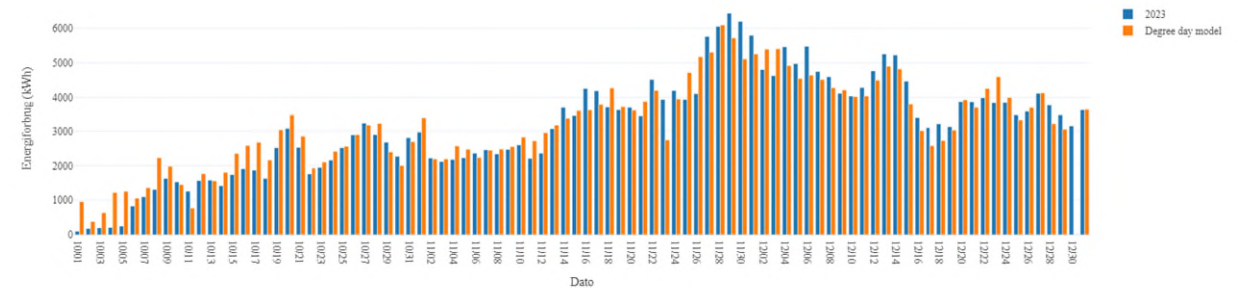
UDE TEMPERATUR

Rå data skal korrigeres
for udetemperatur

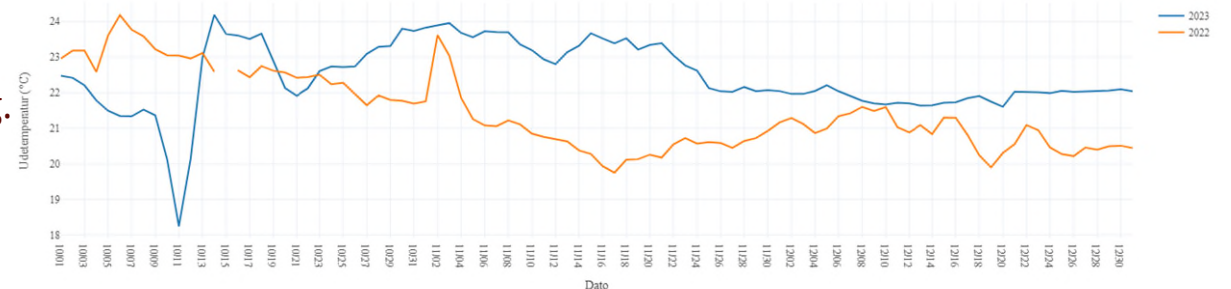
FORBRUG EFTER KORRIGERING

13,5 % højere forbrug
efter **SMART STYRING...**

INDE TEMPERATUR

Markant lavere inde temperatur
pga. Energistyrelsens anbefaling.

Konklusioner

SMART READY

- Kræver et næsten fejlfrit system
- Gennemgang af eksisterende system
- Opgradering af eksisterende system
- Klare krav forud for SMART STYRING

BRUGERE

- Kræver grundig kommunikation
- Inddragelse i opgradering
- Inkludér tidligt
- Vigtig viden og feedback
- Autonomy
- Markant bedre brugeradfærd
- Markant bedre brugeraccept

ENERGI & INDEKLIMA

- Ingen energibesparelser i demonstrationsperioden
- Markant forbedret indeklima
- **29%** oplever nu ingen gener ifm. indeklimaet (5% før)
- **65%** færre klager ifm. temperatur
- **80%** færre klager ifm. støj

Anbefalinger og brugeren som
bygningssensor

Fremtidens smarte bygninger

Vores anbefalinger

SMART READY

Det tager lang tid, at sikre sig, at det eksisterende system er SMART READY!

Mange system forbedringer kan hentes fra en grundig gennemgang af systemet.

Infrastruktur

Målere og sensorer
Styring og regulering
Kommunikation
Integration

Teknik

Ventilation
Varme og køling
Solafskærmning
Belysning

**SMART
READY**

Brugere

"Uddannelse"
Retningslinjer
Forståelse
Inddragelse

Dokumentation

Systemtegninger
Funktionsoversigt
Tegningsmateriale

BRUGERE

INFORMATION

Løbende nyhedsbreve
Informationsmøder
Digital skiltning
FAQ-database

UDDANNELSE

Workshops for nøglebrugere
Vejledninger og guides
Video-tutorials
Hands-on demonstrationer

FEEDBACK

Regelmæssige brugerundersøgelser
Opfølgingsmøder
Indberetninger
Dokumentation af forbedringer

FREMTIDSSIKRING

SKALERBARHED

Modulær opbygning
Åbne protokoller
Åbne systemer

Spørgsmål?

Andreas Egholm Nielsen

Teknologisk Institut

ANDN@teknologisk.dk

Teknologi for en bedre fremtid